

رنجیروی بابہ تہ ہہ نوکہ یہ کان

عزلے باپ

فُتایِ نی نئی نئی پیری / رُجی و

محمد زکریا ریخ و ریتمیابی به کمال

MediaAmnesti

علي بابير / AliBapir

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

www.alibapir.net

English - عربي - گۆزى

علي بابير / AliBapir

علي بابير / AliBapir

علي بابير / AliBapir

راکھیا لکھی مہکے ہی لہمیر

بوتل کریم و ملاک ہونا

www.alibapir.net

MediaAmeerOffice

عملی باپیر / AliBapirw

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

آلہ باپیر کی ویب سائٹ کے لیے ممبران

MediaAmeerOffice (www.alibapir.net) پر

نہیں ممبر بن کر مواقع فراہم کیے جاسکتے ہیں

www.alibapir.net

انگریزی - عربی - گجراتی

آلہ باپیر کی ویب سائٹ کے لیے ممبران

عملی باپیر / AliBapir

AliBapir

عملی باپیر / AliBapir

عملی باپیر / AliBapir

فونی بینا نی نلہ باری سر رچی و
 بہ ندر رنج و برتیا بی بہ ک

فنیائی نصابی کتابیں بہتر رنج و برتیبی بہ

علی بابا

فنون و کتب و کتب و کتب

مافی له چاپدانه وهی پارێزراوه بۆ نوسینگهی تهفسیر

قوتابییانی زانیاری شهرعی و چهند سهرنج و رینمایی یهک عهلی باپیر نوسینگهی تهفسیر بۆ بلاوکردنه وه و راگه یاندن/ ههولێر نهوزاد کوچی أمین مخلص 1428 ک - 2007 ز 3000 دانه	ناوی کتیب: نوسهر: بلاوکردنه وهی خه ت: بهرگ: سالی چاپ: تیراژ:
---	--

له بهرپوه بهرایهتی گشتی کتیبخانه کان ژماره ی سپاردنی (282) ی سالی 2007 دراوه تی

تهفسیر

بۆ بلاوکردنه وه و راگه یاندن
 ههولێر- شهقامی دادگا - ژێر نوێلی شیرین بالاص
 ت: ۲۲۲۱۶۹۵ - ۲۲۳۰۹۰۸ - ۲۵۱۸۱۳۸
 مۆبایل: ۰۷۷۰ ۱۳۸ ۷۲ ۹۱ - ۰۷۵۰ ۴۶۰ ۵۱ ۲۲
 tafseeroffice@yahoo.com
 tafseeroffice@maktoob.com
 altafseer@hotmail.com

www.al-tafseer.com

ئەم نامىلكەيە

ئەم نامىلكەيەدا ئە چوار تەۋەرەداۋ ئە بەر
 رۆشنايى قورئان و سوننەتدا باسى: گرنەگى و
 بايەخى زانبارى شەرعىي و، پلەو پا يەي بەرزى
 ئەھلى عىلم و، كە سايەتى فەقى و قوتابىيانى
 زانبارى شەرعىي و، ئەركى سەرشانىيان بەرانبەر بە
 خەلك و كۆ مەلگايان كراۋە، ھىوادارى شىم بەم
 نامىلكەيە سوودىكم بە فەقى و قوتايىيانى بىنازى
 زانبارى شەرعىي كورد سىتان گەيا ندىي و
 دەستبارىكى خىرم بۆ گرتىن ئەو ئەركە قورس و
 پىۋزەي سەرشانىيان دا.

MediaAmeerOffice

AliBapirw / ئەل باپىر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

www.alibapir.net

www.alibapir.net

www.alibapir.net

AliBapir / ئەل باپىر

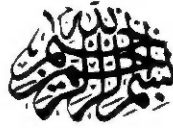
AliBapir

AliBapir / ئەل باپىر

AliBapir / ئەل باپىر

AliBapir / ئەل باپىر

﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾ (التوبة - ١٢٢)

MediaAmeerOffice

علي باپير / AliBapirw/

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

www.alibapir.net

English - عربي - گوردی

علي باپير / AliBapir

AliBapir

علي باپير / AliBapir

علي باپير / AliBapir

علي باپير / AliBapir

آگاهانِ حق می توانند به آسانی به این آدرس دسترسی داشته باشند

پیشکش بی

به فہقی و قوتابیانی خوشہویستی زانیاریہ
شہرعیہ کان، تہوانہی کہ مہردانہ قوئی بہ دوی
زانیاری شہرعیہ گہرانیان ہہ لہائیوہ عہزمیان
جہزم کردوہ لہ سہر چاک تیگہی شتنی قورئان و
سونہت و باش تاشنا بوون بہ شہریعت و پا شان
بہرچاو روونکرد نہوہ تیگہیا ندن و پیگہیا ندنی
خہ لک و مللہت.

MediaAmeerOffice

f

له ناره څهه پوهېږئ، ښه پوهېږئ! له خپلې پوهې سره چې د ښه پوهې په نامه پېژندل کېږي، د ښه پوهې په نامه پېژندل کېږي.

AliBapirw/ عملی بابیر

t

د ښه پوهې په نامه پېژندل کېږي.

archive.org/details/@alibapir

u

د ښه پوهې په نامه پېژندل کېږي.

AliBapir

www.alibapir.net

د ښه پوهې په نامه پېژندل کېږي.

AliBapir / عملی بابیر

د ښه پوهې په نامه پېژندل کېږي.

پێشه‌کی

خوێنەری بەرپۆز:

ئەم نامیلکە یە بەردەستت ئە ئەسڵدا وتاریک بوو کە ئە مانگی (٧ ی ٢٠٠٦) دا ئە کۆریکی تایبەت بە فەقێ و قوتابیانی زان سته شەرعییەکان، دراو و پاش هیئرا ئە سەر کا غەزی (۱) و چاپیدا گیرانەوی خۆم بەم جۆرە ی ئی هاتو.

ناشکراشە کە گرنگی پێدان و خەم ئیخواردنی ئەو فەقێ و قوتابیانی هەوئێ و دەدەست هیئانی زانسته شەرعیی یەکان دەدەن و ئە داهاوودا دەبنە زاناو پێشه‌واو ناھیئێن میحراب و مینبەرەکان بە چۆئێ بمیننەو، تەرکی سەرشانی هەموو م سولمانیکی دژ سۆزی دینەکیەتی، جا ئەو گرنگی پێدان و خەم ئیخواردنە بەهەر شیۆهێک بێ هەر ئە هاندان و ئامۆژگاریکردن و رێنمایی کردنەو بەگرە، هەتا هاوکاریکردن و کار ئاسانی و یارمەتیدانی ماددی و... هتد. چونکە ئەراستیدا ئەو فەقێ و قوتابیانی چ ئەکاتی بەدوای زانیاری شەرعیی گەڕانیان وە چ ئە دوا ی ئیجازه و پروانامە ی مامۆستایەتی وەرگرتن دەورینیانیان ئە مینبەر و میحرابی مزگوتەکاندا بە یەکیک ئە تەرک و فەرزه شەرعییەکان هەڵدەستن کە فەرزی کێ غایەیدو بە جواندنی تیئکرای مسولمانان گوناھبار و بەرپرسیار دەبن.

(١) (مەمد) ی کۆپم هیئاویە تە سەرکا غەز خوا بە کەرەمی خوێ سەلامەت و سەرفرازی دونیاو دواپۆژی بکات .

جا ئەم نامىلىكە يەش ھەر ھەنگاۋىكە ئەو رېيەدا كە ھەولم داۋە
كۆمەللىك رېئىمىي و ئامۇژگارى تىدا ئاراستەي ئەو گەنج و لاۋە رۇخ
سوك و خويىن شىرىنەنە بەكەم، كە بە شىكى با شى تە مەنى
لاۋىتىيان تەرخان دەكەن بۇ شارەزا بوون ئە شەرىعەتى خواۋ
پەرۋەردە بوون ئە باۋەشى قورئان و سوننەت و ئەبەردە سىتى زانناۋ
پىنشەۋاياندا تاكو ئە داھاتودا ئەۋانىش بىنە چاۋساغ و پىد شەۋاي
خەلك و كۆمەلگايەكەيان و نەھىلن مېنەبەر و مىجرابى ما ئەكانى
خوا چۆل و خالى بن.

خاش (تبارك وتعالى) بە بەزەيى و بەخششى بى سنورى خۇي
يارمەتى خەلك و مىللەتە مسولمانەكەمان بدات كە بە ھەموو چىن و
تويژەكانىيەۋە بە گشتى و بە تاي جەت دامودەز گا بەرپر سەكانى،
ھاۋكارو دەستبارگريكى دلسۆزو جىددى ئەھلى عىلم بن، چونكە
بىنگومان (دىن) ھەۋىنى (ژىن) ھەۋى (شەرىعەت) ھەناۋى (مىللەت) ھە
ۋەك خۇي زانناۋ پەنھانىن فەرموۋىەتى: ﴿وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا
مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي
بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِلَيْكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ (الشورى - 52)
ۋاتە: ۋە ھەر بەد شىۋەيە □ كە ۋەھىمان بۇ پىغەم بەران ناردۋە -
روھىكىشىمان ئە ئايىنى خۇ سان بۇلاي تو نارد، تو پىد شتر
نەتدەزانى نە كىتىب چىيە نە ئى ھان، بەلام ئىد ھە ئەۋ ۋەھىيەي
خۇمانمان گىرا بە رووناكىيەك كە ھەركام ئە بە نەدەكانمان ھەنەۋى
پىي رېئىمىي دەكەين، بىنگومان تو بەرەۋ را سترەپى رىنە ھايى -
خەلكى - دەكەي.

شتیكي پرونیسه ئایینو بهرنامهی راست و بی هله و پهلهی خوی
کاربه جی (عزوجل) نه گهر وهك خوی و له دوو تاکه سهرچاوه پروون و
بی چهندو چونه که یه وه دهك نه کری و فام نه کری، نا شگونجی به
شیوهیه کی راست و دروست پابه ندیی پیوه بکری و پیاده بکری.

جا هه چهنده هه موو مسوئمانیک له سهری پیویسته بایی نه وه
که به شیوهیه کی ریک و راست دیر خداریی و م سوئمانه تی خوی
نه نجام بدات، له ئیسلام شارهزا بی. به لام بیگومان پیوی ستیش به
که سانیکی پسیور (متخصص) و تهرخان (متفرغ) هه دهکات که
هه لبدن له سهرجه م بواره کانی دیر خداریی دا رینه حایی خه لک و
کۆمه لگا که یان بکه ن و روشن بکه نه وه.

هیواداریشم ئه م نامیلکه یه نه و ئامانجانه ی بۆی له بهرچاو گیراون
بیانه نیته دی.

سبحانک اللهم وبحمدک أشهد أن لا إله الا أنت أستغفرک وأتوب الیک

1427 / 10 / 6

2006 / 10 / 28

هه لیر

The collage features several elements:

- Top Left:** MediaAmeerOffice logo and a Facebook icon.
- Top Right:** AliBapir / علی بابیر logo and a Facebook icon.
- Middle Left:** archive.org/details/@alibapir link and a PDF icon.
- Middle Right:** AliBapir logo and a YouTube icon.
- Bottom Left:** AliBapir logo, Google Play and App Store icons, and two QR codes.
- Bottom Right:** AliBapir / علی بابیر logo, a Telegram icon, and three QR codes.
- Center:** A portrait of a man with a turban, with the text "www.alibapir.net" and "په لوه رانه یه نه یه نجه ن له کتالین" above it.

روونگردنه ووده ك

مه به سستمان له ووشه ی شهرع (شرع) له م نامیلکه یه دا ما نا
قورتانییه که یه تی وهك خوا ی به رزو مه زن فهرموو یه تی: ﴿...! كُلَّ
جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا...﴾ (المائدة-۴۸).

وشه ی شهرعیش له قورتاندا مه گهر چۆن ده نا مه به ست پی ی ته و
تایین و به رنامه یه که خوا ی کار به جی بۆ پیغه مبه ری کۆتایی خۆ ی
(محمد) ی ناردوده ته خواره وه ته ویش له دوو توپی قورتان سوننه ت دا
به رجه سته یه ، که یه که میان (متن) ی ئیسلام و دووه میان (شرح و
بیان) یه تی، که واته: مه به ست له و شه ی (زانیاری شهرعیی) یان
(زانیارییه شهرعییه کان) یان (زانستی شهرعیی) ش، ته و چۆره
زانیارییه نه ن که ده بنه مایه ی به رچاو روو نه و نه و ی مرؤف ده ر به ری
ئیسلام و لیستیگه یشتنی و شاره زابوونی، چا چ ته و زانیارییه نه
راسته و خۆ په یوه ندیان به قورتان و سوننه ته وه هه بی وهك: ته د فیره
شهرحی سوننه ت و (فقه) و (علوم القرآن) و (علوم الحديث) یان به
چۆنیه تی لیستیگه یشتنی قورتان و سوننه ته وه، وهك (أصول الفقه) یان
به فیره بوونی زمانی عه ره بی یه وه - که ■ یاره به بی شاره زابوونی
عه ره بی ریگای شاره زابوون له قورتان و سوننه تمان وهك پیویست نیه -
وهك (نحو) و (صرف) و (بلاغه) ..

ئنجا به پی ی بنچینه ی شهرعیی (القاعدة الشرعية): (للو سائل
حكم المقاصد) "هۆکاره کان هه مان هوکمی ئامانجه کانیان هه یه" وه

بنچینهی: (مالا يتم الواجب الا به فهو واجب) "هر شتيك فهرزيك په كي له سهری بكهوئ، فهرزه"، ههموو تهو جوړه زانیارییانهی كه پیوستن بؤ لیټیگه یشتنی قورئان و سوننهت و شاره زابوونی ئیسلام چ په یوه ندی نزيك و راسته وخویان هدی به وه هی یوه، چ دورو ناراسته وخؤ، ههمویان به زانیاری شهرعیی له قه لدم ددرین. به لام بیگومان وه سیله و هوکار بؤ غه یری خوئی پیوسته نهك له بهر خودی خوئی، بویه پیوسته مرؤفـ له و باره وه وریا بئی و تنها هی خدی پیوسته خهړیكي بیت و له بیریشی نه چی كه وه سیله و هو کاره و تامانج نیه!

پیښم وایه ئیمام شافعی "خو لیی خوش بی" بهم شیعه دی هر تهو دی مده ست بووه:

كل العلوم سوى القرآن مشغلة وسوى الحديث والفقه في الدين العلم ماكان فيه (قال)، (حدثنا) سوى ذلك وسواس (الشیاطین)

واته: بیجگه له قورئان و سوننهت و تیگه یشتن له دین، تیكرای زانیاری په كان ته نیا مایه ی سهرقایی و سهرگرمین.

زانیاری (واته زانیاری شهرعیی) تهو یه كه "فهرمووی و بؤی گیراینه وه" ی تیډا بی، تهو دیكه ههموو خوختو ته ی شهیتانه كانه و هیچی دی!

دیاره لیږده شافعی (خو لیی خوش بی) دهر باره ی زانیاری شهرعیی قسه ده كات، نهك زانیاری (علم) به گشتی و بهر هایی، هر بویه ش له پیتاسه ی زانیاری (علم) دا ده لی: تهو یه كه "قال و

حَدَّثَنَا "ي تَيْدَا بَيَّ" كِه وادياره مه به ستي له " قال " قور ئان و له
 "حَدَّثَنَا"ش سوننهت بَيَّ، چونكه زاراي زانايان وايه كه ده لَيِّن:
 (قال الله تعالى..) كاتيَّك بيانهوي ئا يه تان بيئن هوه، وه ده لَيِّن:
 (حَدَّثَنَا فلان عن فلان ... عن رسول الله ﷺ ..) كاتيَّك بيا نهوي
 ده قيكي سوننهت بيئن هوه...

وه پيشم وايه مه به ستي له (سوى ذلك وسواس (الشياطين)) تهو
 حيكايهت و قسهو قال و بيو بوچوونانهن كه به بي تهوي په يوهندييان
 به وه حي يه وه هه بي به ناوي "دين" وه ده خريته پرو به تاييهت له
 قالبى ريبازه كاني (تصوف) دا!

The collage features the following elements:

- Top Left:** Facebook icon and handle "MediaAmeerOffice".
- Top Right:** Facebook icon and handle "AliBapir/عالي بابير".
- Middle Left:** Twitter icon and a blue link.
- Middle Right:** YouTube icon and handle "AliBapir".
- Bottom Left:** Telegram icon and handle "AliBapir/عالي بابير".
- Center:** A portrait of a man, the website URL "www.alibapir.net", and the text "پاکستان دلی مکتبه بی لهر" (Pakistan Dali Maktbe Bi Lahr).
- Bottom:** QR codes for Google Play and the App Store, and a link "archive.org/details/@alibapir".

دەقی وتارەكە

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على جميع الانبياء والمرسلين
خصوصاً افضلهم وخاتمهم محمد وآله اجمعين.

برا یانی بەرپرۆ خوشەوی ستم فەقی و قوتابی یانی زان ستم
شەرعییەکان:

السلام علیکم ورحمة الله

خۆشحاڵم کە ئەم ئیوارە کۆرەدا بە دیدارتان شاد دەم و خوا ئەم
کۆرۆ کۆبونەوێدە ئیمە ئەو جۆرە کۆرۆ کۆبونەوانە بگێڕێ کە
وەك پیغەمبەری خوا ﷺ فەرمووێت: فریشتەکان لییان کۆدەبنەو
دەوریان دەدەن و، بەزەیی خوا دایاندەپۆشی و ئارامی (سکینە) یان
دادەبەزێتە سەر و خوا (عزوجل) ئە لای فریشتە زۆر نزیکەکانی خۆی
باسیان دەکات.

بەرپرۆ:

ئەو بابەتە کە بۆتایم ئامادەکردووە ناوونیشانە کە بەم شیوەیە:
"قوتابیانی زانستە شەرعییەکان و چەند سەرئێک"

جا خوا پشتیوان بی له چوار تهوهری سهرهکیدا بابه ته که
پیشکش ده کهین:

تهوهری یه کهم ■ گرنگی و پایه خی زانیاری شهرعیی.

تهوهری دووهم: پله و پایهی داواکه رانی زانیاری شهرعیی.

تهوهری سییهم: که سایه تی فهقی و قوتابی زانیاری شهرعیی دهی
چون بی؟

تهوهری چوارهم: نه رکی سهرشانی قوتابی زانیاری شهرعیی به رانبه ر
به خه ئک و کومه ئگای.

شایانی باسیشه که نیمه به پوختی و گوشراوی قسه دهرباره ی ههر
کام لهم تهوهرانه ده کهین و دهرفده تی به دوا داچوون و لیکنۆلی نهوهری
تیرو تهسه لیانمان نیه (۱):

(۱) له کتییی "زانایانی ئیسلام کین و چون؟" دا تا راده یه کی باش توئیزینه وه مان
له باره ی نه و بابه ت و مه سه لانه وه کردوه، کتییی ناوبراو وهریش گیراو ■ ته
سهر زمانی عهرهبی و به ناو نیشانی: (علم الاسلام من هم وما هي صفاتهم!) و
له لایه ن نووسینگه ی تهفسیره و ■ چاپ کراوه.

ته وهری په کهم : گرنګی و بایه خی زانیاری شهرعیی

زانیاری شهرعیی له زور ړووه ده گرنګ و بایه خدارو ده گو نهی
له وباروه زور شت باس بکړی، به لّام من پیم وایه ته و گرنګی و
بایه خه له سی ړووه ده همدوی زیاتر به رجه سته و دره وشایه وه:

په کهم: که له وه حی په وه سهرچاوهی گرتوه:

وهك خواي بهرزو بي وينه له وباروه فدرموو يه تي: ﴿ اَمْ يَقُولُونَ
افْتَرَاهُ قُلْ فَاْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاذْعُوْا مِّنْ اَسْطِعْتُمْ مِّنْ دُوْنِ
اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِيْنَ ﴾ اِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوْا لَكُمْ فَاعْلَمُوْا اَلَمَّا اُنْزِلَ بِعِلْمِ
اللّٰهِ وَاَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَهَلْ اَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿ (هود-۱۳و۱۴)، واته: يان-
بي برويان- ده لين:- محمد ﷺ هه لي به سته! بل لي ده تيوهش ده
سوړه تي هه لبه سترای وهك وی بينن، وه کيشتان پي ده کړي - بؤ
هاوکاريتان- بانګيان بکه نه گهر راست ده کهن! جا نه گهر وه لاميان
نه دانه وه ته وه بزانی که -قورثان- به زانیاری خوا نيرواوه ته خوار
(بؤيه ناتوانن وهك وی بينن) وه □ بزانی - که بي جګه له وي هيچ
په سترای نينه، جا نایا تيوه ملکه چ ده بن! هه روه ها فدرموو يه تي:
﴿ لٰكِنَ اللّٰهُ يَشْهَدُ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْكَ اَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلٰٓئِكَةُ يَشْهَدُوْنَ وَكَفٰى
بِاللّٰهِ شَهِيدًا ﴾ (النساء-۱۶۶)، واته: خوا شایه تیی له سهر ته وه ده دات که
بؤی ناردويه خوار، هه روه ها فري شته کانیش شایه تیی ده دهن، وه
خواش به سه بؤ شایه تیی دان.

به لئی بهر پیران

زانیاری شهرعیی (العلم الشرعی) که له قورئان و سوننه تدا بهرجهسته یه له سهرچاوهی روون و بی چه ندوچوونی وه حی خوی (تبارک و تعالی) وه هه لقوئیوه به لکو بریتیه له خودی وه حی و زانیاری خوا (سبحانه و تعالی) که له رپی (جبریل) وه (علیه السلام) به شیوه کی راسته و خو یان ناراسته و خوداییه زندۆته سهر دلۆ دهر وونی پیغه مبهری خوی ﷺ، وهک فهرمویه تی: ﴿وَأَنذَرْتُكَ لَقَدْ كَانَ رَبُّ الْأَعْلَمِينَ لَوْلَا بِه الرُّوحُ الْأَمِينُ عَلَى قَلْبِكَ لَفُكُونُ مِنَ الْمُنْذِرِينَ﴾ (الشعراء ۱۹۲/ ۱۹۴)

ئيجا ههروه کو چۆن خوی پهروه رد گار حیک ههت و بهزهیی و دهسه لات و... هتدی بی سنووری ههیه، به هه مان شیوهش زانیاری بی سنووریشی ههیه، بۆیه ئهو زانیارییهی که له خواوه دی " چل شأنه " تۆزو غوباری هه ئهو په ئهی پیوه نانیشتی، وه به هیچ جوریک که موکوپی و هه ئه روو له شتیک ناکات، که له زانیاری بی سنووری خوی پهروه رد گاره وه سهرچاوه دهگری، وهک خوی زانا و تانا له سووره تی " ف صلت " له ئا یه تی (42) دا دهر بارهی قورئان ده فهرموئ: ﴿لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ﴾، واته: له هیچ لایه که وه ناهه قی و هه ئه روو له قورئان ناکات، چونکه له لایه ن خوی کار به جیی زانا وه نیردرا وه ته خواری.

به لئی قورئان و سوننه ت (1) هه قی رووتن و بهقه دهر خووکی دهرزی ناهه قی " باطل " یان ره گه ل ناکه وی.

(1) دیار ■ مه بهست سوننه تی راست و (صحیح) هو ئه وهی پاستیش نه بی به سوننهت و پیبازی پیغه مبهری خوا ﷺ دانائری.

دووه: میراتی پیغه مبه رانه (عليهم الصلاة والسلام) :

دووه له پوه کانی گرنگی زانیاری شهرعیی تهویه که میراتی پیغه مبه رانه (عليهم الصلاة والسلام).

تایا پیغه مبه ری پیشه واکمده چى بو ئیمه به (میرات) بهجی هیشتوه؟!

دیاره تاکه میراتیک که بو ئیمه ی بهجی هیشتوه بریتیه لهو زانیارییه شهرعییه ی که له ژیر ناویشانی (وحی) دا کو دهییته وه، وهك پیغه مبه ر (عليه الصلاة والسلام) له فرمایشتیکی خویدا زور به راشکاوایی رایده گه یینت و ده فرموی: ((العلماء ورثة الانبياء، وإنَّ الأنبياء لم يورثوا ديناراً ولا درهماً ولكنهم ورثوا العلم فَمَنْ أَخَذَهُ بِحَبْطِ وَافِرٍ))⁽¹⁾، واته: زانیان میراتگرانی پیغه مبه رانن (عليهم الصلاة والسلام) وه بئ گومان پیغه مبه ران نه زیرو نه زیویان له دواى خویان بهجی نه هیشتوه، به لکو تهوه ی که توهان به میراتیان بهجی هیشتوه بریتیه له زانیاری (زانیاری شهرعیی) وه هدر که سینک زانیاری شهرعیی وه برگرئ، تهوه پشک و به شیکی گه وه ی پی براوه).

(1) روه الترمذي و ابوداود و ابن ماجه والدارمي و احمد و ابن حبان.

سەيەم: زانبارى شەرعىي ھىدايەتە بۆ تەك و بەرنامەيە
بۆ كۆمەلگە:

رووى سەيەمى گرنگى زانبارى شەرعىي ئەوئەيە كە - زانبارى
شەرعىي - ھىدايەتە بۆ ئىنسان وەك تەك وە بەرنامەشە بۆ كۆمەل،
وەك خۇاى زانبارى تەك ئە تەيەتە (۲۸) سۈرەتى (الفتح) دا
دەفەرمۇي: ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ﴾ (۱) واتە: "
خۇا - جەل شائە - ئەو زاتەيە كە پەيغەمبەرى خۇي - كەمەد (عەلەيھم
الصلاة والسلام) - رەوانە كەردە بە ھىدايەتەو بە دىنى جەقەوہ"
خۇاى پەرورەدگار ئىسلام دەكە بە دوو بەش.

يەكەم: ھىدايەت "بەلھدى".
دووم: دىنى راست وەق (و دىن الحق).

كەواتە: ئىسلام دەيەتە دوو بەش، بەشكىكى ئىنسان دەيەتە خۇدى
خۇيدا جەبەجەي بەكات. كە ئەو پەي دەگوتەي (ھدى) وە تە بە
بەشە كەمەكەيەتە، بەلام بەشە زۆرە كەي رەو دەكە تە خەك وەك
كۆمەلگەو جەمەو كە دەيەتە وەك بەرنامەيە ئىيان بەرپەو بەرەن، جە
خۇاى پەرورەدگار پەيغەمبەرى كەي دەكات كە ئەو دوو شەيە
پەيدا ناردوون، ديارە ئەو دووانەش بەھەردووكيان ئىسلام پەيگەھەيەن
كە بىرەيتە بوون ئە رەنمايى "ھدى" و دىنى راست وەق "دىن الحق"
وەك تاماژەمان پەيگەد.

(1) ھەروھە ھەمان پەستە لە سۈرەتە (التوبة) - ۳۳ - و (الصّف) - ۹ - يەش دا ھاتوہ.

بهائی، سیّ روی گرنگی و بایه خی زانیاری شه رعیی بریتین له:

۱- زانیاری شه‌رعیی له‌ خواوه‌ هاتوه‌، که‌واته‌: هه‌له‌و که‌م و کۆپی تۆدا نه‌.

۲- میراتی پیغمبره "علیه الصلاة والسلام" چونکه پیغمبره
خو صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جگه له زانیاری شهرعی هیچ شتیکی دی که ی
ئیمه به جی نه هیشتوه به دهقی فدرمای شتی خوئی وهک پی شتر
باسمان کرد.

3- زانیاری شهرعی رینمای یه بو تاک و بهرنامه یه بو کومه لگا.

ته وهری دووهم ■ پله وپایه ی بهرزی داواکه رانی زانیاری شهرعیی .

برایانی فهقی و قوتابی!

له راستیدا له دوای پله ی پیغه مبهرا به تی به پیی تهوه که له قورئان و سوننه تدا بو ئیمه دهرده که وی □ بهرترین پله ، پله ی تهو زانیایانه یه که زانیاری شهرعیی له پیغه مبهرا ن (عليهم الصلاة والسلام) به میرات ده گرن، بیگو مان ئین سانش هه تا داوا کاری زانیاری نه بی نایته قوتابی و پاشان نایته زاناو مامو ستا. بو یه ههرچی مه دحیک روو له زانیان ده کات به هه مان شیوهش روو له قوتابیان و فهقیانی زانستی شهرعییش ده کات، د یاره ههرکه سه بهقه دهر خو ی، ههر بۆیهش له زور شوینی قورئاندا زور به راشکاو یی باسی قوتابیان و داواکه رانی زانستی شهرعیی کراوه، وه له وباره وه دهقی قورئان و سوننه ت زورن، من لیرده هه ندیکیان به نموونه دینمه وه:

۱- ته هلی زانستی شهرعیی چ زانا بن چ فیرخوازو چ قوتابی بن چ ماموستا، هه لپژارده ی خوی کار به جین و که سانیکن که خوی پهروه دگار گو لپژیری کردوون، بو وینه خوی زاناو شاره زا له ئایه تی (۳۲) ی سوورته ی (فاطر) دا ده فه رموی: ﴿لَهُمُ الْوَزْنُ أَعْلَىٰ الْكِتَابِ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذِنَ اللَّهُ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ﴾ واته: "دوایی کتیبی خومانمان کرده میراتی تهو به ندانه مان که هه لمان

بژاردوون جا ئەوانیش هه‌یانه سته‌می له‌ خۆی کردوه، هه‌ شیانە میانجی و میان‌ره‌وه‌، وه‌ هه‌شیانه له‌ چاکاندا پی‌ شکه‌وتۆته‌وه‌ ۱ به‌ مۆله‌تی خوا، ئانه‌وه‌ش به‌خششی گه‌وره‌ی خوا یه‌ (ده‌یدا یه‌ هه‌رکه‌سیک که‌ بیه‌وی) وه‌ک ده‌یینین خۆای کار به‌جی ئەه‌لی عیلمی کردۆته‌ سی‌ جوړو سی‌ به‌ش: به‌شیکی ناو لسی‌ ناو "ظالم نفسه‌" یانی: تووشی هه‌له‌و که‌م وکۆری ده‌بن و زو لَم له‌ خۆیان ده‌که‌ن.

به‌ شیکی دی که‌ی ناو ناو "مقتصد" یانی: وا‌نین که‌ فەرمانه‌کانی خۆیان چواند بی‌ و قه‌ده‌غه‌کانی یان شکان‌دی به‌لام واش نین زۆر هه‌لکشی بن و پی‌ش که‌وت‌بنه‌وه‌.

به‌شیکی ناو ناو "سابق بالخیرات" واته‌: له‌ چاکه‌کاری دا پی‌شکه‌وتوونه‌وه‌، به‌لام هه‌ر سیکیانی به‌وه‌ ناو‌زه‌ کردوون که‌ هه‌ل‌بژاردن (الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا) جا له‌ را‌ستیدا ئەوه‌ مۆژده‌یه‌کی زۆر خۆشی تیدا‌یه‌ بۆ ئەه‌لی عیلم، دیاره‌ به‌ مه‌رجیک ئیماندار بن، ئە‌گه‌ر نا که‌سیک که‌ زانیاری شهرعیی هه‌بیّت و ئیماندار نه‌بی، نه‌ک هه‌ر پی‌ی مه‌دح نا‌کۆی به‌ل‌کو له‌ سه‌ری ده‌بیته‌ به‌ل‌گه‌و له‌ دوا‌ر‌ژ‌دا سزاو لسی‌ پرسینه‌وه‌ی قورستر ده‌بی، که‌واته‌ بابای ئیماندار ئە‌گه‌ر له‌ بازنه‌ی ئەه‌لی عیلم دا‌بی با که‌م و کۆریشی هه‌بی به‌لام خۆای به‌رزو مه‌زن (تبارک و ته‌عالی) هه‌ر مه‌دحی ده‌کات، دیاره‌ له‌م ئایه‌ته‌دا رسته‌ی: "ظالم نفسه‌" مه‌به‌ست پی‌ی ئەو که‌سه‌ نیه‌ که‌ له‌ ری‌ی پی‌غه‌م به‌ر (علی‌یه‌ الصلاة والسلام) لاده‌دا، نه‌ به‌ل‌کو لی‌ره‌دا مه‌به‌ست ئەو که‌ سه‌یه‌

كه له حهقی نهفسی خۆیدا هه ندىك هه لهو گوناح ده كات،
ته گهرنا كه سىك كه له رىگهى پىغه مبهرد ﷺ لایدات تهوه نهك
ههر ته هلى عىلم نيه بهلكو ته هلى نه فامىي (جهل)، وه نهك
ههر هه لېژىراوى خوا نيه بهلكو ره فزكرارى خوايه!

۲- خواى پهروهردگار شایهتییى دانى زانایانى له گهڻ شایهتییى
دانى خۆى و فریشته کانی پىكهوه باس کردوه، وهك ده فهرموى: ﴿
شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ﴾ (ال عمران -
۱۸)

واته: "خوا شایهتییى دا كه پىجگه لهو په رستراویكى دىكه نيه
ههروهها فریشته کانی، وه تهوانهش كه ته هلى زانستن".

دیاره تهوهش پایهو مهقامیكى زۆر بهرزه بو ته هلى "زانستى
شهرعیی" كه خواى كاریه جى شایهتییى دانى تهوانى له گهڻ
شایهتییى دانى خۆى و فریشته کانی دا باسکردوه.

۳- خواى زاناو توانا له ئایهتى "۱۲۲" ی سورتهى "التوبة" دا
مسولمانان دهكات به دوو بهش: یان ده جى ته هلى جهنگ و
جیهاد بن، یان ته هلى زانیاری شهرعیی بن، ده فهرموى: ﴿وَمَا
كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ
لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ
يَحْذَرُونَ﴾، واته: ئیمانداران بۆیان نيه تىكرا برۆن بو جهنگ و
جیهاد، دهبوا په له ههر كو مهلیكى زۆرى م رسولمانان
دهستهیه كیان برۆن بو تیگه یشتنى ئایین. (خواى كاریه جى لیردها
چوونه جهنگ و جیهادو چوون بو وهدهسته ینانى زانیاری شهرعیی،

هەر بە وشەیی: (نَفَرًا) هێناوه، یانی: ئینسان چ بڕوات بۆ جەنگ و جیهاد - که جەنگ و جیهاد گەورەترین کردەوهی مسوڵمانانە که ئە کات وجیی خۆیدا بە کۆ مەل پێی هەڵدەستن وەك چۆن نوێژیش گەورەترین عیبادهتە که مسوڵمان وەکو تەك پێی هەڵدەستێ! - هەر بۆیەش پێغەمبەری خوا ﷺ کاتێک که پرسیری لێکراوه: (أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟!) چ کردەویدەك چاکترە؟! جارێک فەرموویەتی: (الْصَّلَاةُ عَلَى وَقْتِهَا) و جارێکیش فەرموویەتی (الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) وەك ئە (صحيح)ی (بخاري) و (مسلم) دا هاتوه، کەواتە: ئە فەرزه تايبهتییەکاندا نوێژکردن ئە کاتی خۆیدا گەورەترین عیبادهتە، وە ئە فەرزه کۆمەڵە ئییهکانیش جەنگ و جیهاد ئەرێی خواداو بەرگری کردن ئە - مسوڵمانان و خاک و کەرەمەتیان و کیانی ئیسلامی. گەورەترین عیبادهتە که بە کۆمەل ئەنجام دەدرێ!

جا خۆی پەرورەدگار دەفەرموێ ئە کاتێکدا که پێویست دەکات مسوڵمانان جەنگ و جیهاد بکەن نابێ هەموویان بڕۆن، بەلکە دەبێ ئە هەر کۆمەڵێکی زۆر دەستەیه کیان یاخو کۆمەڵێکی که میان بڕۆن بۆ ئەوهی ئە دیندا شارەزا بن و زانستی شهرعی وەر بگرن. ﴿وَلْيُذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾ واتە: بۆ ئەوهی خەڵکە که یان هۆشیار بکەنەوه که گەرانهوه بۆ لایان، بەلکە ئەوانیش، هۆشیارو بیداربنەوه خۆیان بپارێزن ئەو شتەنەهی که ناشەرعی و مایهیی تورەیی و سزاو جەزەبهیی خۆی دادگەرن کەواتە: خۆی بیۆینە بەدوای زانستدا گەران و جیهادکردنی بە

یه کهوه باسکردهوه نه هیشی کردوه که ه سولمانان هه موویان برۆن بو جهنگ و جیهادو هیچیان سه رگه رمی وهر گرتنی زانستی شهرعیی نه بن، بۆیه له سه ری پیویست کردوون که له کاتی کدا پیویستیش بی جهنگ و جیهاد به کری، ده بی هه ندیک له مسولمانان هه ر خه ریکی په یدا کردنی زانستی شهرعیی بن، چونکه جهنگ و جیهادو هه ر کاریکی دیکه ی ئیسلامی نه گه ر له سه ر بناغه ی عیلم نه بی نه ک هه ر به که لک نایه ت به لکو زۆر جاران خاوه نه که ی زۆریشی له سه ر قه رزدار ده بیته وه.

۴- ئینجا خوای بی وینه و هاوه ل، باسی ته وه ده کات که ته هلی ئیمانی به رزکردۆته وه به سه ر غه یری خو یاندا، به لām ته ه علی عیلمیشی به چه ند پله به رزکردۆته وه به سه ر ته هلی ئیماندا، وه ک ده فه رموی: ﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ (المجادلة - ۱۱)، واته: "خوا ته وانه تان به رز ده کاته وه که ته هلی ئیمانن - به سه ر بی پروایاندا - به لām له ته هلی ئیمانیش ته هلی عیلم له هه موویان به رزترن به چه ندان پله"، لیته دا خوای کار به جی ده سه ته واژه ی (درجات)ی به کاره ی نه وه، چونکه هه ر کام له وانه ی که له دیخی خوادا شاره زان به پیی شاره زاییه که ی و به پیی ئیشکردنی به زانیاری یه که ی پله و مه قامیکی دیاری کراوی خو ی هه یه، هه روه ها خوای په نهان بین ئامازه شی به وه کردوه که عیلم ته گه ر کرده وه ی پی نه کری به که لکی هیچ نایه ت، بۆیه ده فه رموی: ﴿وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ واته: "وه خوا شاره زایه به وه ی که ده یکه ن" یانی

شاره‌زایه به‌وهی که ده‌یکمن به‌و عیلمه‌ی که به ده‌ستتان هی‌ناوه،
 بویه زانیاری شهرعیی ده‌بی کارو چالاکی شهرعیی پیی ته‌نجام
 بدری ته‌گه‌رنا خاوه‌نه‌که‌ی له‌سه‌ری قدر‌زار ده‌بیته‌وه.
 ۵- فەرمووده‌ی پی‌غه‌مبه‌ریش "عليه الصلاة وال سلام" له‌وباره‌وه
 زۆرن.

یه‌کێك له‌وانه ته‌و فەرمووده‌یه‌یه که "بخاري" له "معاویه" وه
 هی‌ناویه‌تی -خوا لی‌یان رازی بی- که ده‌فه‌رموی: ﴿مَنْ يَرِدِ اللَّهَ
 بِهِ خَيْرًا يَفْقَهُهُ فِي الدِّينِ﴾ واته: "هەر که‌سی‌ك خوا به‌یه‌وی خ‌ی‌رو
 چاکه‌ی یی‌نیته‌ ری له‌ دین دا شاره‌زای ده‌کات"، وه له‌ دی‌وانه‌که‌ی
 "طبرانی" دا ته‌وه‌شی بۆ زیاد کرده: (وَيُلْهِمُهُ رُ شَدَهُ) یانی "وه
 سه‌ر راستیشی ده‌کات" چونکه (الهام) بریتیه له‌وه‌ی که خ‌وای
 په‌روه‌ر‌د‌گار وه‌ك خ‌ور په‌و فی‌ر‌کرد‌نی‌ ک‌ی ده‌روونی و تای‌په‌ت،
 زانستی بخاته ده‌روونی تینسانه‌وه، "ر شد" یش بریتیه له‌ سه‌ر
 راستیی که‌واته: شاره‌زایی له‌ دیندا مایه‌ی سه‌ره‌وخ‌یری تینسانه،
 وه ته‌و فەرما‌یشته‌ی پی‌غه‌مبه‌ر (عليه الصلاة وال سلام) ته‌وه‌ش
 وه‌رده‌گیرئ که زانستی شهرعیی خه‌لات و به‌خش‌ش‌یکه له‌ خواوه!

که‌واته: برایی قوتابی و فه‌قی! کاتی‌ك که تيمه‌ خه‌ریکی
 په‌یدا‌کرد‌نی زانستیی شهرعیی ده‌بین ده‌بی زۆر دل‌مان به‌ خ‌ۆمان
 خ‌ۆش بی که دیاره‌ خوا تيمه‌ی خ‌ۆش ده‌وی به‌وه‌ی که ده‌ستی
 گرت‌وین وه‌ دل‌ی وه‌رچه‌ر‌خاند‌ووین به‌ره‌و شاره‌زایی له‌ دیندا!
 ۶- له‌ فەرما‌یشته‌ی "یکه‌شدا که (بخاري و مسلم) له "أبو
 هريره" وه‌ ده‌ی‌گیر‌نه‌وه، پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ چ له‌ سه‌رده‌می نه‌فامی چ

له سهردهمی ئیسلامدا خیرو چاکهی ههموو به سیتوتهوه به تیگه‌یشتن و شاره‌زاییهوه وهك ده‌فرموی: ((تَجِدُونَ النَّاسَ مَعَادِنَ فِیْ خِیَارِهِمْ فِی الْجَاهِلِیَّةِ، خِیَارِهِمْ فِی الْإِسْلَامِ إِذَا فَقَهُوا)). له ریوایه‌تیکی دیکه‌دا هاتوه: ((تَجِدُونَ النَّاسَ مَعَادِنَ كَمَا هُمُ الدَّهْبُ وَالْفِضَّةُ فِی خِیَارِهِمْ فِی الْجَاهِلِیَّةِ خِیَارِهِمْ فِی الْإِسْلَامِ إِذَا فَقَهُوا)) واته: "خه‌لك ده‌بینن وهك كانزایه‌كان (كانزای زیرو) وان به‌لام ته‌وانه‌یان كه له سهردهمی نه‌فامییدا چاك بوون، دواى ته‌وی كه دینه نیو ئی سلامه‌وهو شاره‌زا ده‌بن، دی سان ته‌و چاكیتى یه‌یان ده‌پاریزن".

لیره‌دا پیغه‌مبهر (عليه الصلاة والسلام) تاماژه بو شتیکی زۆر قوول ده‌کات ته‌ویش ته‌وه‌یه كه ئینسان وهك خودی ئین سان- هه‌ندیک چاکه "فضیلة" ی بنه‌رته‌ی هه‌ن، جا ته‌و مرۆفه‌ مسوئلمان بئ یان کافر، بو وێ خه: سه‌خواهت، دل گه‌وره‌یی، عه‌قل و ووردبوونه‌وه، ئارامی و هیمنی، ئازایه‌تی، لیزانى و کارامه‌یی..هتد. جا پیغه‌مبهر (عليه الصلاة والسلام) تاماژه به‌وه ده‌کات كه ده‌بئ ته‌و سیغه‌ته چاکه ته‌ساسی و بنه‌رته‌ییانه له مرۆف دا هه‌بن ئینجا به‌هۆی ئیمان و زانستی شهرعیی یه‌وه به‌رزده‌یی ته‌وه‌و ده‌بیته ئینسانی چاك! لیسه‌ره‌دا مه‌به‌ستم ته‌وه‌یه كه: "جارى وا هه‌یه كه سیك بناغه‌كه‌ی ته‌واو نیه‌و مه‌عه‌ده‌نه‌كه‌ی باش نیه، جا هه‌رچه‌نده زانستی شهرعیی وه‌ده‌ست دینى و ده‌چیه‌ ته‌ به‌رگی زانایانیشه‌وه، به‌لام بناغه‌ی كه‌سایه‌تی و مه‌عه‌ده‌نه‌كه‌ی ته‌واو نیه، بو وینه: کابرایه‌کی ماستاوکه‌ره (مُتَمَلِّق)، یان ئینسانىکی

نەفس نزم و پوولەکییه، یان ئینسانیکى ترسەنۆکە یاخود رژدو
چرووکە، بۆیە هەرچەندە زانا بێ هەر نابێ بە هیچ، کەواتە
ئیمە دەبێ ئاگامان ئەو سیفەتە بنەرەتی و ئەساسیانە بێ کە
بینگومان بە هۆی ئیمانەو زیاتر لە ئینساندا رۆدەچن و گەشە
دەکەن. کەواتە: مەرج نیە هەر کە سێک زانیاری شهرعیی
و دەست هێنا. تەنیا بەوێندە چاک بێت و بەرزبێتەوه، بەلکو
کۆمەڵێک سیفەتی چاکى ئەساسى و بەنەرەتی هەن کە لە
ئینسانى کافردا بن یان لە ئینسانى م سولماندا هەر چاکن،
بۆیە پێویستە ئینسان ئەو خەسلەتە بەرزانه و دەست بێغی و
لەگەڵ ئەو سیفەتانەى دیکە کە لە وهى یهوه سەرچاوه ده گرن
ئاویته یان بکات ئەوجار دەبێتە ئەو ئینسانەى کە شایەستەى
ئەو بێ پێى بە گوترى: پێشەواو ئەهلى عیلم، وه بێتە
رینیشاندەرى مسولمانان.

۷- هەروەها پێغەمبەر (عليه الصلاة والسلام) لە فەرمايە شتێکى
دیکەیدا راستەوخۆ ئاماژە بە (فەقى) یان دەکات وەک دەفەرموێ:
(لا يزال الله تعالى يغرس في هذا الدين غرساً يستعملهم فيه)
(بطاعته)) رواه احمد و ابن حبان. واتە: "خوای بەرز بەردەوام ئەم دینەدا
هەندێک نەمام دەنێژێ کە لە فەرمان پەریی خویدا بە کاریان
دەهێنێ" کە بە تەئکید لێرەدا پێش هەموو کەس مەبەستى ئەو
فەقى و قوتابى یانەیه، کە بەدوای زانیاری شهرعیی دەکەون، وەبە
پێگە یشتنیکى ئیماندارانەو زانستییانە دێنە نیو مسولمانەتى و

دینداريیه وهو به بهرچاو پروونی یه وه دینداریی ده کهن، وه دوا پی ده توان بښه چاوساغ و سهرمه شق بو خه لکیش.

۸- له فهرمایشتیکي دیکه دا پیغه مېدر (عليه ال صلاة وال سلام)

بویمان باسی ده وری گرنګ سی زانا یان ده کات وه با سی ته وه که لیته شمان بو ده کات که به هو ی نه بوونی زانایا نه وه له نیو

مسولماناندا په یدا ده بی وهك ده فهرموی: ((اِنَّ اللهَ تعالى لا یقبض

العلم انتزاعاً ینتزعه من العباد ولكن یقبض العلم بقبض العلماء

حتى اذا لم یبق عالماً اتخذ الناس رؤوساً جهلاً فاستلوا فافتوا بغير

علم فضلوا واضلوا)) رواه البخاري و مسلم عن عبدالله بن عمر رضي الله

عنه عا، واته: (بیگومان خوی بهر زانیاری دانړنې به دارنن له

بهنده کانی وهر بگریته وه، (وه له عهقل و دل یان ده ری بی غی)

به لکو خوا زانیاری - شهرعیی □ له سهر زهوی ناهیل یته وه وهری

ده گریته وه به هو ی کوچ ووه فاتی زانایان، هه تا کاتیک که هیچ

زانای نه هیشتن، خه لک که سانیکی نه فام و نه زان ده کات به

براگه ووه بهر پرس و پرس یاریان لی ده کری (ده رباری دین و ژین)

ته وانیش به بی زانیاری و شاره زایی فه توایان بو ده دن و سهره نجام

بو خوشیان سهر گهر دان ده بن و خه لکیش سهر گهر دان ده کهن). چا

نیستا نیمه ته وه وهك واقع ده بینن: به داخوه رژی مه عدلمانیه کان

له نه نجامی ته وه دا پرې وه که یان پیچ وه ونه ی تی سلامه وه له گدل

قورثان و سونه تدا ناگو نجی، ته هلی عیلمی ره سمن و راسته قینه

لییان گونابنه وه ناتوان زانایانی ره سمن و چاک له خو یان نزیک

بخه نه وه، به ناچاری په نا ده به نه بهر هه ندیک که س، که له بهرگی

زانیاری شهرعیی دان و له بهرگی زانایان دان، به لām له راستیدا بیان له دین و ژیندا نه شاره زان، یاخو ٭ ته و نه دهش که ده یزانن کاری پی ناکه دن، یاخود مل به ثایه ت و حه دیس و حوکمه شهرعییه کان ده سووړینن، تاکو له گه ل هه واو ئاره زووی طاعووت و رژی هه نائیسلامیه کاندایانگوئینن، ئیدی سهره نجام سهر له خوشیان و له خه لکی دیکهش ده شیوینن، به ئی ته وه واقعی که ئی ستاکه ده یینن، که له را ستیدا گه و ره ترین نه خو شی و ده رده، که مسو لمانان تووشی بوون!

۹- له فەرماي شتیکی دی که دا که "تر صدی و این ما حه" له "أبوهريرة" وه (خوا لئی رازی بی) ده یگیر نه وه پیغهم بهر ﷺ ده فهرموئ: ((ان الدنيا ملعونة، ملعون ما فيها الا ذکر الله وما والاؤه وعالمًا أو متعلمًا)) واته: "بیگو همان دونیا خوی شی و هه رچی تی شیدایه نه فرین لی کراوه له لایه ن خواوه، جگه له یادی خواو هه ر شتیك، که په یوه ندی به یادی خواوه هه یه، وه جگه له زانیایه ك که له دینی خوا دا شاره زایه یاخود که سیتك که ده یه وی زانیاری وه ده ست بینن و شاره زای بی".

هه روه ها هه ر له و باره وه پیغهم بهری خوا (عليه أفضل الصلاة والسلام) له فەرماي شتیکی دیکه دا ده فهرموئ: ((كن عالماً أو متعلماً ولا تكن الثالث فتهلك))، واته: "بیان زانایا به بیان فیروخواز به - هه ول بده زانیاری وه ربگری - وه سی هه میان مه به ته گه رنا به هیلاك ده چیت" دیاره سی یه میان ته وه که ئین سبان

خوی شاره‌زا نه‌بی و نه‌زانی و هه‌وئیش نه‌دات که زانیاری وه‌ده‌ست
بیئو و هه‌ر له‌و نه‌زانییه‌ی خۆیدا بمیئیتته‌وه.

۱۰- فەرما ی شتیکی دی که ی پیغمه‌ی چه‌ری خوا (علیه‌الصلوة
والسلام) هه‌ر له‌وباره‌وه که هه‌دحیکی گه‌وره‌ی قوتابیانی
زانستی شهرعی تی‌دایه‌ ته‌وه‌یه که ده‌فهرموئ (۱): ((انّ الملائكة
لتضعُ أجنحتها لطالب العلم رضى بما يطرب))، واته‌:
(بینگومان فریشته‌کان بالی خویان راده‌خه‌ن بو که سیک که به
دوای زانستی شه‌رعیدا ده‌ گه‌ری، وه‌ک ر ی‌زو ره‌زامه‌ ن‌دی بو
کاره‌که‌ی))، ئیمام نه‌وه‌وی (ره‌حمه‌تی خوی لی‌بی) به‌ بو‌نه‌ی
ته‌م فەرما ی شته‌وه له‌ زانا یه‌ک ده‌گیرێ ته‌وه‌وه ده‌ لی: ئی هه‌
کو مه‌ ئی‌ک قوتابی بووین له‌ به‌ سه‌ره‌ ده‌ چووین بو‌ لای
مامۆستایه‌ک که زانستی شه‌رعیی لی‌وه‌ر بگرین، یه‌ کی‌کمان
له‌ گه‌ل‌دابوو بابایه‌کی فاسقو بی‌به‌ندو بار بوو، گالته‌ی به‌ دین و
شه‌رع ده‌هات و پی‌هان پی‌ده‌ که‌نی، گوتمان: بو‌چی پی‌هان
پی‌ده‌ که‌نی؟! گوته‌ی: ته‌وه‌ی را سستی بی‌ په‌رۆ شی ته‌وه‌
مه‌لایه‌که‌ تانه‌مه‌ که‌وا به‌ خیرایی پی‌ له‌ بالیان ده‌نی‌ینن! چا
ئی‌مه‌ رو‌یشته‌ین و ته‌ومان به‌جی‌ه‌شت، ئیمان پرسی بو‌ نایه‌ی؟!
به‌لام له‌ شوینی خۆیدا چه‌قی بوو! که‌ گه‌راینه‌وه‌ لای هه‌ردوو
پی‌ی شه‌له‌ل بوو بوون!! دیاره‌ لی‌ره‌دا که‌ ده‌فهرموئ: فریشته‌کان
بالی خویان راده‌خه‌ن، مه‌رج نیه‌ به‌و شیوه‌یه‌ بالی خویان راب‌خه‌ن

(1) رواه أحمد و أبوداود و ابن حبان والحاكم و رمز السيوطي لحسنه.

تاكو فەقى و قوتابى به سهرياندا برۆن! به لكو، ليرەدا مەبهستى
ئەوێه كه فریشته ریزده گرن له فەقى و قوتابى زانستى شهرعیی
مادام سهركهرمى ئەوێه كه له دینی خوا شارهزا بى بۆ ئەوێه
بهو شارهزاییه دواى خەلكى دیکهش شارهزا بكات و ئەركى
پێغه مبهرى خوا (عليه الصلاة والسلام) له نيو ئۆمه ته كه یدا
جى به جى بكات، جا له بهر ئەوێه كه فری شته كان هاوێ و
هاوێه مى ئەهلى ئیمان، بۆیه به طاعه تیان دله خوش دهبن وهك
چۆن به خراپه و سه رپێچیشیان ناره حهت دهبن و تووره دهبن .

۱۱- كۆتایی ئەم بابەتەش بەم فەرمووده یەى پێغه مبهرى خوا
(عليه الصلاة والسلام) دینین كه تیدا ده فەرموى: ((فَ ضَلَّ
الْعَالَمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِي عَلَى أَدْنِ مَا كَمَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ
وَمَلَائِكَتُهُ وَأَهْلُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ حَتَّى النَّمْلَةِ فِي جُحَرِهَا وَ
حَتَّى الْخَوْتِ فِي الْبَحْرِ لِيَصَلُّونَ عَلَى مَعْلَمِ الْخَاسِ الْخَيْرِ)) (رواه
الترمذی)، واته: (پایه به رزی زانا به سه ر خوا په ر ستنكى
ئاساییدا وهك پایه و مه قامى من وایه له چا و به چو و كترینتان،
بێگو مان خواى پایه به رزو فری شته كانى، وه خەلكى
ئاسمانه كان و زه و یییه كان ته نانهت میروو لێش له كو نه
میرووی خویدا و نه ههنگ له ده ریادا دووعا ده كه ن بۆ كه سێك
كه چاكه فیری خەلك ده كات).

دیاره ئەو فەرمايشت و ئایه تانه ته نیا نموونه یهك بون لهو ئایهت و
فەرموودانه ی، كه باسى ئەهلى عیلم و داواكه رانى زانیارى شهرعیی
ده كه ن، وه له راستیدا زانیانیش هه رده بى (طالب العلم) بن، چونكه

زانایان کامه‌یان له هه‌موویان شاره‌زاتردا نراوه به پیه شه‌واو
 سه‌رمه‌زه‌به‌کانیشه‌وه، هه‌تا کاتی سه‌رمه‌ه‌رگیشیان هه‌ر خه‌ریکی
 وه‌ده‌سته‌یه‌نانی زانیاری بوون، هه‌تا هه‌یانه له سه‌رمه‌ه‌رگیشدا پیش
 گیان ده‌رچوونی پرسپاری کردوه: ئه‌ری له باره‌ی فلان مه‌سه‌له‌وه کئ
 زانیاری و شاره‌زاییه‌کی هه‌یه؟! جاکه له وه‌لامیدا پیه‌یان گوتوه: تو
 خه‌ریکی گیان ده‌سپیری و له (سَکرات الموت) دای؟! ئه‌ویش
 گوتویه‌تی: راسته به‌لام هه‌زناکه‌م له‌و مه‌سه‌له‌یه‌ ناشاره‌زا بم له
 کاتی‌که‌دا که گیانه‌که‌م ته‌سلیمی خوی په‌روه‌ردگار ده‌که‌مه‌وه!
 ئیره‌دا مه‌به‌ستم ئه‌ویه‌که ئیمه‌ ده‌بی هه‌موومان هه‌ر خه‌ریکی
 وه‌ده‌سته‌یه‌نانی زانیاری بین هه‌تا‌کو کاتی مردن، وه‌ک گوتراوه:
 ((أَطْلُبِ الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ)) "له‌سه‌ر لانکه‌وه هه‌تا نیو
 گۆر هه‌ردا‌وای زانیاری بکه‌و هه‌ولئ په‌یدا‌کردنی ده‌".

The collage features several elements related to AliBapir:

- MediaAmeerOffice** and **AliBapir / عملی باپیر** Facebook profiles.
- AliBapir** YouTube channel.
- AliBapir / عملی باپیر** Instagram profile.
- archive.org/details/@alibapir** link.
- AliBapir** website with QR codes for Google Play and App Store.
- www.alibapir.net** website.
- AliBapir / عملی باپیر** website with QR codes for Telegram, WhatsApp, and Facebook.

ته ودهی سئ یه م : که سایه تی قوتابی زانیاری شهرعی

برایانی قوتابی و فقهی خوشه ویست !

ته و مدح و ستایش و پایه به رزی و حورمدت و ریزه که باسکرا له
راستیدا بۆ هه موو کهس نیه ، چونکه مدرج نیه هه ر که سیک که
ناوی له خوی نا فقهی ، یان مه لا ، ته هلی عیلم بی ، نه خیر ته وه وا
نیه ! به لکو ژماره یه ك سیفهدت و خوورده و شتی تای به تی هه ن که
پیویسته ته هلی عیلم ته و سیفهدتانه له خویان دا بی نه ده دی نه چا
شایسته ی ته و هه موو مدح و سه ناو په له و پایه به رزه که خوا
(عزوجل) و پیغه مبه ری خوا (علیه الصلاة والسلام) باسیان کردوه ،
ده بن ، جا من لیرده ده سیفهدتم ریز کردوون ، بی گو مان سیفهدتی
زیاتریش هه ن به لام من ته و ده سیفهدتم تیدا هه لپژاردوون :

یه که م : ئیمان و عه قیده ی راست و پاک :

یه که مین شتیک که فقهی و قوتابی زانیاری شهرعی ده بی خاوه نی
بی ، ئیمان و عه قیده یه کی راست و ساغو پاک و پوخت و ته واوه ، یانی :
ده بی خوا به یه کگرو خوا په رست بی و دووربی له شیرک و نیفاق ، وه
شوینکه و توویکی راسته قینه ی پیغه مبه ر (علیه الصلاة والسلام) بی ،

- وه پایبه نديکي ره سهن بي به ديني خواي پهروردگار هوه، چونکه بیروباوهر - عقیده ی ئیسلامی له سنی پایهی سهره کیدا کوډه بیته وه:
- ۱- خوا به تاکه پهروردگار زانین و پی رازی بوونی.
 - ۲- محمد ﷺ به رهوانه کراو و نیراوی خوا زانین و پی رازی بوونی.
 - ۳- ئیسلام به بهرنامه ی ژیان زانین و پی رازی بوونی.

وهك پیغه مبهدر (عليه الصلاة والسلام) له فرمای شتیکی دا که "مسلم" لیی ده گیریتته وه ده فرموی: ((ذاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ ﷺ وَرَسُولًا)).

ههروه ها له فرموده یه کی دیکه شدا که بوخاری و موسلیم گیراویانه ته وه پیغه مبهدر (عليه الصلاة والسلام) ده فرموی هه که سی له ئیه که گوئی له بانگ بوو با بلی: ((وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ رَضِيتَ بِاللّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ ﷺ نَبِيًّا وَرَسُولًا)) ته وه یانی چی؟! رازی بوون به پهروردگار یتتی خوا، یانی تو جگه له خوا هیچ که سیکی دیکه به خاوه نی خوئ نازانی، بویه بیجگه له خواش کهس به پهر سترای خوئ نازانی، وه رازی بوون به بهرنامه ییتی ئیسلام یانی تو تاکه بهرنا هه ورپی باز یك که له ژ یانی شه خ صیی و خیزانی و کومه لایه تیتدا پهیره ویی لی ده که ی، بریتیه له ئی سلام، وه رازی بوون به پیغه مبهدرایه تی و رهوانه کراویتی (محمد المصطفی) (علیه الصلاة والسلام) ریگه نادات به ئینسان که دواي هیچ برا گه وره و پیشه وایهك بکه وی مه گهر ئیجازه ی له پیغه مبهدر وه پی بی، له وباره وه

خوای کاربه جی له ئایه تی (59) ی سوورده تی (النساء) دا دهفه رموی:
﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾،
واته: "ئه ی ئه وانه ی ئیمانان هیناوه فه رمانبه ریی خوا بکه ن، وه
فه رمانبه ریی پیغه مبه ر ﷺ بکه ن، وه هی کاربه ده ستانیك كه له
خوتانی" واته: حوكمرا ن و کاربه ده ستانیك كه مسوئمانن و پابه ندن
به قورئان و سوننه ته وه و خۆشتان کردو تانن به براگه و ده ی خۆتان،
یینگومان كه سیكیش ده گونجی بکریته برا گه و ده ق سه به ده سستی
مسوئمانان، كه به راستی میراتگری پیغه مبه ر ﷺ بی وه پابه ند بی
به رپبازو به رنامه یه كه وه كه پیغه مبه ر ﷺ له خوا وه هیناویه تی.
كه واته: پیش هه موو شتیك ده بی قوتابی زان سستی شهرعیی
خواه نی ئیمان و عه قیده یه کی رپك و راست و دامه زرا و بی كه له و سئ
ئه سه له دا خۆی ده بینیتته وه:

- ۱- جگه له خوا كه سی دی به پهروه ردگارو په رستراوی خۆی دانه نی.
- ۲- ئیسلام به رنامه ی ژیا نی بی ت.
- ۳- وه پیغه مبه ریش ﷺ به ره وانه كراوی خوا بزانی.

دووهم: نیاز و مه به سستی پاك و بهرز:

قوتابی زانستی شهرعیی له وه رگرتنی زانسته كه یدا ده بی نیازی
پاك بی و ئامانجی بهرز بی، نیازی پاك بی یانی مه به سستی ئه وه نه بی
ئه و زانیارییه شهرعییه بۆیه وه رده گری تاكوسبه ینی بیته مه لایهك و
خه لك ریزی لی ده نی ت و له پای ئه وه دا نان و ژیا نیكی باشی ده ست

بكهوئ! نه، نابئ تهو نیازهی له دلدابئ، بهلكو دهبئ نیازی وایئ كه تهو زانیارییه میراتی پیغه مبهر (عليه الصلاة والسلام) و خوای پهروهردگار بو تهویشی ئاسان کردوه تاكو فیروی بی وه بو خو شی کاری پی بکات و به مسوئمانانیشی رابگه یهئ و تهوانیش کاری پی بکهئ، وه سهرته نجام تهو میللهت و خه لکه بهو شیویه بژ یهئ كه خوای بهرزو مهزن دهیهوئ، ئاتهوه دهبئ هاندهری قوتابی زانستی شهرعی بی، بو وهرگرنتی زانیارییه کهی وه مه به ستیشی خوا له خو رازیکردن بی نهك وه دهسته ئینانی بهرژه وندییه کی دونیایی.

برایانی قوتابی و فقهی!

من به تهجروبهی ژییانی خوّم بۆم دهركهوتو كه ته گهر ئین سان دئی خوئ له ههر کاریكدا بو پهروهردگاری ساغ کردهوه، تهوه خوای پهروهردگاریش تهو کارهی بو ئا سان ده کات و بهره که تی شی بو تیدهخات وه به ته ئکید پاداشتی له قیا مهتئ م سوگهره، بهلام ههرکاتیک نیازه کهی خلتهی ره گهل کهوت کاره کهی بو دنیا یه و بهره که تی نابئ، وه به ته ئکید له دواړژیشدا پادا شتی نابئ، وهك خوای زاناو شارهزا له ئایه تی (5) ی سووره تی (البینة) ده فهرموئ: ﴿وَمَا أَمْرُو إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ﴾ واته: "وه فهرمانیان پی نه کراوه بهوه نه بی که خوا بپهرستن وه گهردن که چیی و بهندایه تی خویان بو خوا ساغ بکه نهوه - خلتهی پیوه نه میتئ - وه نو یژ بهرپا ب کهئ و زه کات بهدن ئا ته و شه دینی میلله تیك که رنیه کی راستیان گرتوه"،

هەر وهها پێغه مبه ریش (عليه الصلاة والسلام) ده فەرموێ: ((اِنَّ هَا
الْاَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَاِنَّمَا لِكُلِّ اِمْرٍ مَا نَوَى..)) (رواه البخاري ومسلم عن
عمر بن الخطاب □ رضي الله عنه-)، واته: بێگومان کردوه کان □ کردوه ی
چاک- پاداشتیان به گۆڕه ی نه ته.

سێ یهه: خوا په رستی تیۆ ته و او:

ئه هلی عیلم ده بێ ته هلی عیبادت بن، ئێوه هه مو تان به و
شیوه یه ن -انشاء الله- به لām هه ر بیر تان ده خه مه وه چونکه من هه ندیک
ژیانی فەقییایه تیشم بینوه هه ر چه نده به ره سمی فەقی نه بووم. به لām
به یه نکی له ناو فەقییان ژیاوم، عاده ت وابوو له ناو فەقییاندا (تما) که
له عیبادت زۆر ته مه ل بوون! جارێ شه ونوێژیان هه ر نه بوو وه
نوێژی به یانیانی شیان به ده گه من ده کرد یان کاتی که ده یان کرد نه یه یه یه
رۆژه لاتن بوو!! جا ده یانگوت: فلان که س! فەقی و نوێژی به یانیان
نه گوتوه! دیاره شه ونوێژو رۆژووی پێنج شه م و دوو شه م و نوێژی
چێشته نگاو ... هه یه یان نه ده کردن رۆژیکیان له گه ئیاندا دانی شتم
گوتم: بایان باشه ئیمه تهو عیلم و زانسته شه رع یانه بو ده خوینین؟!
گو تیان: بو ته وه ی بیه مه لا! گوتم: کاکه، ئیمه بو ته وه تهو زانسته
ده خوینین تا کو فیتری بین پاشان کاری پێ به که یه و دوا یی فیتری
خه لکیشی به که یه و خه لکیش ئیشی پێ به کات، ته سه له که ته وه یه، جا
ته گه ر ئیمه له خودی خو مان دا کاری پێ نه که یه به که لک نا یه ت،

(5) دیاره ته وه له سه ره تای هه شتایه کان بوو وه له دیهاتی کوردستانی ئێران! بو
ته وه ی هو که مه که به سه ره موو فەقییان دا نه ده م.

جا ئەگەر تێبێنیتان کردبێ برايان! زانیارییەك كه ئیشی پێنه كەى
 ئە بێرت دەچیتهوه، ئەو بارهوه ئەم به سەرھاتەى خۆمەتان بوو
 دەگیرمەوه: جاریکیان من ئە مالى خو ەمان نوێژی بەیانى رۆژی
 جومعەم دەکرد. جا من عادیتم وایە هەندیک جار سوورەتى (ألم) ی
 سەجدەو سوورەتى (الإنسان) دەخوینم، چونکە وا سوننەتە، جا
 کاتێک ئە سەجدەى تیلادى سوورەتى (ألم) دا چومە سەجدە -
 کۆمەلێک مامۆستا (مەلا) و خەلکی دیکەشم میوان بوو- هەستم
 کرد کۆمەلێکیان هەر بە پێوه مابوون و هەندیکە شیان هاتە
 سەجدەو هەندیکە دیکەشیان چوونە رکوع، دواى تەواوبوونى نوێژ
 یەکیان گوتى: ئەرى مامۆستا ئەو نوێژە سێ رکات نەبوو؟! گوتم
 نەخیر مامۆستا دوو رکات بوو، بۆچی؟! گوتى: وه ئالا ئێه هەر
 سەرمان لێ تیکچوو بووینە سێ بەش، باشە مامۆستا ئەوه چى
 بوو؟! گوتم: ئەوه سەجدەى قورئان خویندن (تلاوة) بوو پێغەمبەر
 (عليه الصلاة والسلام) فەرموویەتى: کە ئە نوێژی بەیانى رۆژی
 جومعە ئە رکاتى یەكەم دا (ألم) ی سەجدە بخوێنێ، گوتى: وه ئالا
 من ئەبێرم نەمابوو راست دەفەرموى، بەلام ئە نوێژە کەدا هەندیکیان
 ئەگەڵ تۆ هاتنە سەجدەو هەندیکە دیکەش بە پێوه مابوونەوه
 ئەمنیش گوتم: "خير الأمور أوسطها" بۆیە منیش چومە رکوع!!
 بەلێ برايانى فەقى! ئەراستیدا دەبێ ئەهلى عیلم ئەهلى عیبادهت
 بن، ئێمە ئە کاتێکدا کە باسى شەونوێژ دەخوینین دەبێ شەونوێژ
 بکەین هەروەها کە باسى رۆژووى سوننەت دەخوینین، دەبێ رۆژوو

سوننه ته کان بگرين به پټی توانا، هه روه ها باسی قورټان خوږ ځدن،
 زیکر، نویژی چیشته نگاو و زیکره کانی به یانیان و ئیواران و ... هتد.
 وه برایانی خوشه ویست! لیتان وه سیه ت بی، به نه ندازه ی نه وه
 که ئینسان عایید ده بی بو خوا زانیارییه که شی به ره که تی ده بی وه
 خه لک لیی به هره مه ند ده بی !

چواره م ۱ خو ټه زکیه کردن:

سیفه تیکی دیکه ی قوتابیانی زان سستی شهرعیی نه وه یه که
 هه میشه له گه ل نه فسی خو یاندا خه ریکن و خو یان ته زکیه بکه ن، وه
 خو یان به ته قوا برا زینه وه. ته قواش بریتیه له وه ی که هه رچی خوا
 پټی ناخو شه خو ی لی دو ور بگرن، ئنجا ئایا خوی (عزوجل) چی
 پیتا خو شه؟! خوا پټی ناخو شه قه ده غه کانی بشکی نی و توخنی
 هه رامکراوه کان بکه وی، یاخود نه و شتانه ی که خوا فره زی کردوون
 نه یانکه ی و بیانچوینی، که واته ته قوا نه وه یه که تو پابه ندبی به
 شهریه ته وه و هه رچی شهرع نه هی لی کرده نه ی که ی و هه رچی
 شهرع پټویستی کرده به پټی توانا بیکه ی.

شایانی باسیشه که پاریزکاری (تقوی) به نه ندازه ی ته زکیه بوونی
 نه فس له مرؤفا پیدا ده بی، وه که خوا فهرمویده تی: ﴿وَنَفْسٍ وَ مَآ
 سَوَاَهَا ﴿فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿وَقَدْ
 خَابَ مَنْ دَسَّاهَا﴾ (الشمس/ ۷-۱۰)، به لی پاریزکاری ته نها له دل و
 ده روونیکدا جیگیر ده بی و وه پټوی ست سه قامگیر ده بی که
 پاکسازیی و چاکسازیی تیدا نه نجام درابی و له خو و خه سله ته نرم و

په‌سته‌كان (الرزائل) بژاركرابى و به ئاكارو سيفه‌ته به‌رزو په‌سنده‌كان (الفضائل) رازينرايسته‌وه، به زاراوى ئه‌هلى عيرفان (تخليمه و تخليمه) كرابى، به كورتى: ته‌قوا ميوانىكى به‌ريزه‌و ناچيته‌هه‌موو مالىك و به هه‌موو دل و ده‌روونيك رازى نيه!

پينجه‌م : په‌وشتى به‌رزو جوان :

خه‌سه‌تتىكى ديكه‌ى پيوست بو ئه‌هلى عيلم بريتيه له په‌وشتى به‌رزو جوان، پيغه‌مبه‌ر (عليه الصلاة والسلام) زور باسى په‌وشتى به‌رزو جوانى كردوه، بو وينه له يه‌كك له فەرمايه‌شته‌كانيدا ده‌فرموى: ((انّ من خياركم احاسنكم اخلاقاً)) (رواه البخاري ومسلم)، واته: ييگومان له چاكترينتان ئه‌وانه‌ن كه په‌وشتيان به‌رزو جوانتره. وه له فەرمايشتيكى ديكه‌يدا ده‌فرموى: ((أف ضل المؤمنین أحسنهم خلقاً)) (رواه ابن ماجه والحاكم عن ابن عمر رضي الله عنهما) واته: چاكترينى ئيمانداران ئه‌وانه‌يانن كه په‌وشتيان چاكتره‌ جوانتره.

دياره‌مه‌به‌ستيش له په‌وشتى به‌رزو جوان هه‌ر شتيك و دوو شت نيه، به‌لكو ئينسانى مسولمان ده‌بى له زاتى خويدا خوى به هه‌موو په‌وشتيكى به‌رزو جوان پرازينيسته‌وه. بو وينه: نابى ته‌هلى عيلم وشه‌و ته‌عبيري ناشيرين و بى‌نه‌زاكه‌تيان به‌ده‌م دابى، به راستى من سه‌رم سوور ده‌مينى كه هه‌ندىك چاران گويم له هه‌ندىك له ماموستايانى سه‌رم مينبه‌ر ده‌بى كه وشه‌و ته‌عبيري وا ده‌لێن كه زياتر هى خه‌لكى بازاره! به‌لئى ته‌هلى عيلم ده‌بى وشه‌و ته‌عبيريان زور جوان بى و نابى ووشه‌ى نا‌شيرين به‌كاربينن، هه‌روه‌ها ده‌بى

سیماشیان پاک و ریکو جوان بی، وه ده بی خو به که مگرو خاکی بن له رهفتارو ههئس و کهوتدا. وه له گهئ ماموستادا ده بی تهوپه ری ریز پیشان بدن وه له گهئ ره فیه قوتایی یه کانیاندا به هه رچی سیفه تی بهرزو جوانه مامه له بکه ن.

ههروه ها به هه مان شیوه له گهئ ده رودراو سی و صال و میوان و دوست و دوژمن و... له گهئ هه موو که سدا، ده بی ته هلی عیلم رازینراوه بن به ره و شتی بهرزو جوان، چونکه پیغمه بهر صلی الله علیه و آله دهه رموی: ((أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا)) (رواه التر هذي با سناد صحیح عن أبي هريرة)، واته: ئیمان ته ووترین مسوئمانان ته وانه یانن که ره وشتیان بهرزو جوانتر بیت.

وه به ته نکید ئینسانیش ناتوانی ره وشتی بهرزو جوانی هه بی تاکو ئیمان و ته قوایه کی باشی نه بی و خوی ته زکیه نه کرد بی. هه بویه شه خوا (جل شأنه) مه دحی پیغمه بهری پی شه و امان صلی الله علیه و آله ده کات به ﴿وَأَلِّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ که به ته نکید پیغمه بهر هه موو شتیکی مه زن (عظیم) ی هه بووه، به لام مه دحی ده کات به خووره وشتی مه زن و بهرزو گه ووه. چونکه ته ویش بهر هه می ئیمان و عیباده ت و ته قواو عیلمیکی گه ووه یه!

شه شه م: کات به فیرو نه دان:

سیفه تیکی دیکه ی ته هلی عیلم و فه قیانی زانسته شه رعیه کان ته ویه که نابی کاتی خویان به فیرو بدن، چونکه خوی پهروه دگار له سه ره تای سووره تی "المؤمنون" دا تاوا مه دحی ئیمانداران ده کات:

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ (1) الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ (2) وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ﴾ مەدەحیان دەکات بەوێی کە پشت لە "لغو" دەکەن "لغو"ش بریتیه لە هەر شتیکی پووج، هەر شتیک کە سوود بەخش نەبێ، جا قوتابیانی زانسته شهرعییه کان دەبێ خوێ لە "لغو"ش بیاریزن نەک هەر لە حەرام، وە هەر کەسێک رۆژد نەبێ لە سەرکردنی کاتی خۆیدا زانیاری بۆ وە دەست نایەت، بەئێ دەبێ لە سەرکردنی کاتی خۆیدا زۆر چرووک بێ و نایێ کاتە کانت بە سەخاوەتەو سەرف بکە. ئەگەر بتهوێ لە بواری وە دەست هیخانی زانستدا شتیک بە شتیک بکە، زانیانیان گوتو: ((الْعِلْمُ لَا يُعْطِيكَ بَعْضَهُ حَتَّى تَعْطِيَهُ كُلُّهُ!!)). واته: زانیاری هەندیکت ناداتی تاكو خۆتی بۆ تەرخان نەکە!

حەوتەم: بەردەوام بوون لە سەر فیڕ بوون و بەکەم قەناعەت نەکردن:

سیفەتیکی دیکە ئەوێه کە قوتابی زانستی شهرعیی دەبێ هەول بەدات هەرچی زیاتر شارەزا بێ وە بە زانیاری کەم قایل نەبێ، سەرئەنجام بەدەن چۆن خوای زانا (عزوجل) بە پیغمبەری خوێ فەرموو: کە بەردەوام داوای ئیبتکات کە زانیاری بۆ زیاد بکات: ﴿وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾ (طە - ١٤٤)، بۆیە ئێمەش نا بێ بە بەرنا هە (منهج)ی خوێندە کەتان واز بێن، بەئێ دەبێ بەردەوام مواتاڵا بکەن و قورئان لەبەر بکەن، فەرماشتی پیغمبەر (عليه الصلاة والسلام) ئەبەر بکەن هیچ کاتیکیش واز لە وەرگرتنی زانست نەهێنن و پیتان وابێ کاتیک کە ئیجازەتان وەرگرت یاخود کۆلیژتان تەواو کرە یان فلان

قوناغەتان بېرى، تازه ئەوه پيويستيتان به وەرگرتنى زانست نەماوه!!
چونكه به راستى ئىنسان هەتا زياتر به زانستدا قوولبېتەوه زياتر
نەزانيى خۆى بۆ دەرەكەوى، وه بۆى روون دەبېتەوه كه چەندە ئاتاجى
شارەزابوون و فيربوونى زياتره.

هەشتەم: گەهران به دواى مامۆستاي زاناو توانادا:

قوتابى زانستى شهرعيى دەبى به دواى ئەو زانايانەدا بگەرپى كه
به راستى به كه ئلك د پين زان ستيان لى وەرە گيرى وهك زانا پيان
فەرموويانە: ((إِنَّ هَذَا الْعِلْمَ دِينٌ فَانْظُرُوا مِمَّنْ تَأْخُذُونَ ۖ يٰۤاَيُّهَا
وَاتِهِ: "بىگومان ئەم زانستە-شهرعييه - دینه، جا چاك سهرنج بدەن
داخۆ دینه كه تان له كى وەرەگرن!"

به لى به پيزان !

مامۆستايەك كه له بنەرەتدا تووشى لادان (انحراف) و خليه سەكان
بووه و وهك پووش بە دەم رەشەباى فيكرەيه كى پووچەوه چووه، ئەوه به
كه ئلكى ئيوه نايەت تاخر كه سيك به كه ئلكى خۆى نەهاتبى چۆن
دادى تۆ دەدات؟! بۆيه دەبى له دەورى ئەو مامۆستايانە كۆبنەوه كه
به كردهوه ميراتگى پينغەمبەر (عليه الصلاة والسلام) ن تاكو
ئىستيفادەيان لى بكەن، چونكه قوتابى كه زان ستى شهرعيى
دەخوينى نابى هەرئەوئەندە بى كه ميشكى پر بكات له زان بيارى،
بە ئكو دە بى له ئەخلاق و ئا كارو رەف قارو هەل سوكهوتى
مامۆستايەكەى دەرس وەرېگرى، جا تايا ئەگەر ئەو مامۆستايە بۆ
خۆى رەسەن و چاك نەبى، فەقى وقوتابى چۆن لى به هەرەمەند دەبى؟!

نویسه م: دامه زراوی و نه له خشاویي:

قوتابی زانستی شهرعیی دهبی دامه زراو و نه له خشاو بی و وهك چله پووش به دواي پشوه بای هدر شوبهو شه هویتك نه كه وی، دیاره نو دامه زراوی یدش زیاتر به هوی ئی حانی دا دامه زراو عید پاده تی باشو ته قواي چاكه وه كه سب ده كات، وهك خواي بهرزو بی و نه فدرموویه تی: ﴿يُفَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾ (ابراهیم-۲۷)، واته: خوا به هوی قسه ی پتهو (ئی حان و عه قیده ی دامه زراو) وه ته وانه ی ئیمانیان هیناوه له ژيانی دونیاو له دواړژیشدا دامه زراو و نه له خشاو ده كات...

دهیه م: له گه ل ته وژمی ئیسلامی دا بوون:

قوتابی زانستی شهرعیی دهبی له گه ل خه لكی ئیسلامیدا بی و به هیچ رهنګك دروست نیه و نابی له گه ل خه لكی عه لمانیدا بی و له راستیدا له نیشانه كانی تاخیر زه مانه كه فقه ی و هه لا له گه ل حیزینكي عه لمانیدا بی!!! بؤچی؟! چونكه: تو مادام قوتابی زانستی شهرعیی و ئی سلامیت، ده بی هدر له گه ل ته هلی شهرعو ئیسلامیشدا بی، من نالیم له گه ل منی كو مه لئ ئیسلامی دا به، نه! به لكو ده لیم: له گه ل كه ساینك و ته وژمینك و لایه نیكدا به كه بؤ دینی خوا تیډه كوښی، جا هدر كه سینك هه یه با بی، به لام نابی تو له گه ل لایه نیك و كه سینكدا بی كه دژي ته و زانسته و ته و شهرعو

قورئان و ئیسلامەیه که تۆ دەبۆینی، وە دژی ئەو ئەخلاقەیه که تۆ دەتەوی زیندووی بکەیهوه!!

بەئێ ئە کاتی سەغڵەتی و ناچاریدا ساچاندن و مەداراکردن هەیه بەلام ئەگەڵدا بوونی دڵ و هەلۆیست! ئەو بێگومان پێچەوانەیه ئەو شەرع و عیلمەیه که تۆ دە بۆینی و پێچەوانەیه چەندان ئایەتی قورئان و فەرموودەیه پێغەمبەری خوایه (عليه الصلاة والسلام) که ئێمە بەم دوو نمونەیه وازی لێ دینین:

- ١- ﴿إِذَا مَا وَلَّيْكُمْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِي حُنَّ إِلَى صَلَاةٍ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ۖ وَمَنْ يَقُولُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنْ حِزَبَ إِلَيْهِ هُمْ الْغَالِبُونَ﴾ (المائدة / ٥٥-٥٦)، واتە: بێگومان دۆست و پشتیوانتان تەنیا خوا و پێغەمبەرە کە ی و ئەوانەن که ئێمانیان هێناوه، ئەوانەیه نوێژ بەرپا دەکەن و زەکات دەدەن و ڕکوع دەبەن، وە هەرکە سێکیش دۆستایەتی خوا و پێغەمبەرە کە ی و ئەوانە بکات کە ئێمانیان هێناوه ئەو [کۆمەڵێ خوایه - و بێگومان هەر کۆمەڵێ خواش سەرکەوتون.
- ٢- ((يَحْشُرُ الْمَرْءَ مَعَ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدَكُمْ مَنْ يُخَالِلُ)) (رواه الترمذی)، واتە: ئێنسان ئەگەڵ دۆست و خۆشەویستی دا حەشر دەکری، بۆیه با هەرکامێکتان سەرئەج بدات ئەگەڵ کێ دا دەبێتە دۆست.

ته ودهی چوارهم: نهرکی سهرشانی قوتابی زانیاری شهرعی به رانبه ربه خه ټک و کومه ټگا:

برا فقهی به ریزو خوشه ویسته کاتم!

تهم ته وده ریه تان له پینج خالاندا به کورتی و به پوختی بو باس
ده که م:

یه که م: بلا و کړدنه وهی زانیاری شهرعی:

یه که مین کاری قوتابی زانیاری شهرعی و فقهی ته وهیه که ته و
زانیاریه ی وهی ده گری دواي ته وهی که بو خوی کاری پیده کات بلاوی
بکاته وه، له وباروه پیغه مېهر (عليه الصلاة والسلام) ده فهرموئ:
(بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً) (۱)، واته: "له منده ته گدر نایه تیکیش بی
رایبگه یه نن"، به لئ، نیمه بو هه ټ سان به کاری بان گه وازو کاری
تیسلامی مخرج نیه له هه موو تاوان به پرینه وهو بلین دهبی هه رچی
عیلمو زانیاریه وه دهستی بینین- که بیگومان مرؤف هه رگیز ناگاته

(۱) (رواه البخاري)

ئەو ئەنجامە - ئینجا دەست پى بکەين!! بەلکو گرنګ ئەو یە ئەو یە
 کە فیرى دەبی باش فیرى بی وه پاشان هەول بەدی بە دەورو بەرى
 خۆتى بگەیه نی، بەلام بە لىزان یی و کارا هەیی، ئە گەرنا لەنیو
 هاو ئە بەرێزەکانیشدا (خوا لییان رازی بی) هی وا هەبوو تەنیا
 يهك فەرموودەى لى گىراوە تەو و هەشیان بوو سەدان، کەوا تە
 ئینسان پىویستە ئەو زانیارییەى کە بە دەستی دىنى خۆیشی کارى
 پىبکات و بلاویشی بکاتەو.

هەموو شتیکیش بە لى خەرچ کردن کەم دەکات جگە ئە عیلم و
 زانست هەتا لى سەرف بکەى زیاد دەکات!

دووەم ۱ تىکەلێى کردن لەگەڵ خەلک و دەورو بەر:

ئەركىكى دىكەى ئىمە - وەك ئەهلى عیلم - ئەو یە کە ئە گەل
 خەلک و کۆمەلگای خۆمان تىکەل بین و پىیان ئاشنا بین و ب چینه
 نیویان و ئە خىرو شەرو چاکەو خراپەیان ئاگادار بین، چونکە بەبی
 ئەو ئینسان ئە دەورو بەرو کۆمەلگادا کارى بۆ ناکرێ، ئەوبارەشەو
 پیغمبەر (عليه الصلاة والسلام) دەفەرموێ: ((المؤمن الذي يخاطب
 الناس ويصبر على أذاهم أفضل من المؤمن الذي لا يخاطب الناس ولا
 يصبر على أذاهم)) (رواه الترمذي وغيره)، واتە: ئەو ئیماندارەى ئە گەل
 خەلکى تىکەلئى دەکات و ئارامیش دەگرێ ئەسەر ئازارەکانیان - ئەو
 ئازارو نارەحەتییانەى کە ئە دەست و دەمیان دەبینى و دەبی ستن -
 باشتەر ئەو ئیماندارەى کە دوورەپەرێز دەبی و خۆی ئە گەل خەلکى

تيكهڤ ناكات، زورچار ماموستايان و مهلاياني ئيمه كه نه يانتوانيوه به باشي كار له و خهڤكهى دهووبهريان بكن به هوى تهوه بووه كه له گهڤ خهڤكه كه ياندا تيكهڤ نه بوون و رينگاي دوريان نيواني مال و مزگهوت بووه نه يانزانيوه له نيو خهڤكيدا چ باسه!!

به لام بينگومان تهوه پيچهوانهى عادهتى پيغه مبهرا نه (ع عليهم الصلاة والسلام) كه له نيو جهرگهى خهڤكه ههڤقوڤاون وهك خواى پهروهر دگار له بارهى پيغه مبهري كوتاييهوه دهفرموئ: ﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ﴾ (الجمعه-٢)، چونكه نه گهر له گهڤ تهوه واقع و خهڤكهى كه تييدا دهژى تيا كهڤ نه بى، ناتواني كار بيان تيبكهى و نازانى چاكه و خراپه و خيرو شهريان چى يه، تاكو فەرمان به چاكه و رينگرى له خراپه يان له گهڤدا نه نجام بهدى!

سىيهم : پاكسازى و چاكسازى:

تهركيكى ديكهى قوتابىاني زانستى شهرعىي تهوهيه كه ههردهم خهريكى چاكسازى و پاكسازى كۆمهڤگاو دهووبهريان بن و بژارى بكن له خراپه و بپازينهوه به چاكه. چونكه خواى كار به جى له سهه كۆى مسوڤمانانى به گشتى پيويست كرده كه كۆمهڤكيان تيدا هه بن فەرمان به چاكه و نههى له خراپه بكن. واته ههڤسن به تهركى پاكسازى و چاكسازى له نيو كۆمهڤگادا وهك فەرموويدتى: ﴿وَلَقَدْ كُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (آل عمران-١٠٤)، جا دياره تههلى عيلا هيش به قوتابى و ماموستا، يان فهقى و پيشهواوه، له هه موو كهس له

پىشتىن بۇ ئەۋەي ئە رېزى پىشەۋەي ئەۋ كۆمەلە ھەلپژاردە يە بىن
كە ھەلدەستىن بە بژار كىردىن و جوان كىردىنى كۆمەلگاكە يان .

چوارەم ۱ بوۋژاندنەۋەي بەھا بەرزەكانى ئىسلام :

ئەركىكى دىكەي قوتابى و فەقىنى زانىستى شەرىعى ئەۋەيە كە
ھەۋل بىدات بەھا بەرزەكان ئە رۈۋى ئى ھان و عەقىدە، ئە رۈۋى
كىلتۈرۈۋ فېكر، ئە رۈۋى رەۋىشت و ئەخلاق، ئە رۈۋى ھەلۋىستى
سىياسى و ھەلۋىكەۋتى كۆمەلەيەتى ... ھتدەۋە ئەخۋىدا بەرجەستە
بىكات، چۈنكە ئىمە دەبى بە كىردەۋە سەرمەشق بىن بۇ خەللك، كاتىك
باسى دادگەرىي دەكەين، خۇمان دادگەر بىن تاكو خەللك عەدالەتمان
تىدا بېنى و چاۋمان لى بىكەن، ۋە كاتىك باسى دۇنيا بە كەمگرتىن
(زەھد) دەكەين دەبى خۇمان دۇنيا بە كەمگرتىن و خەللك دۇنيا بە
كەمگرتىنمان تىدا بېنى. ۋە كاتىك باسى ئازايەتى دەكەين با خەللك
ئازايەتسىمان تىدا بېنى، ۋە كاتىك كە باسى خۇ بە كەمگرتىن
(تۈۋاسە) دەكەين با خەللك بە كىردەۋە خاكىتى مان تىدا بېنى ...
ھتد، چۈنكە ئەگەر ئىمە ئەۋ بەھا بەرزەكانى ئىسلام ئە خۇماندا
بەرجەستە بىكەين زۆر جاران كىردەۋە سىفەتەكانمان دەۋەيىن و ئەۋ
بەرنامەۋ رېبازەي ئىمە بە خەللك دەگەينەن و تىيان دە گەينىن، ھەر
بۇيەش خۋاى كاربەجى فەرمۈيەتى: ﴿وَقُلْ اَعْمَلُوا ۤ اَسْمٰىيَ اللّٰهُ
عَمَلَكُمْ وَرَ سُوْلُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ﴾ (التۈبە - ۱۰۵)، ۋا تە: ۋە □ ئەي

موحه محمد - پیی بیان به فهرموو: کار به کهن بیگو مان خواو
پیغه مبهده کهی و تیمانداران کردهوه کهتان دهبینن..

پینجهه : هه بیوونی گیانی خو به خت کردن و فیداکاری :

قوتابی زانیاری شهرعیی وهك ههر = سوئمانیکی را سته قینه
دهبی گیانی فیداکاری خو به ختکردنی تیدا بی، مامو ستا یاخود
قوتابی وا هدی له بهر ئه وهی که چاك له وه زعه کهدی خوئی حائی
نه بووه که کییه و دهبی چۆن بی، خوئی له هه ندیک قسه دی حقه
دهپاریزی له بهر ئه وهی له وه دهترسی که توو شی شتیک بی، بیان
گرفتیک بۆ دروستی!! جا من وه سیه تتان بۆ ده کهم برایانی ئه هلی
عیلم! که هه میشه قسه دی حقه بکهن. به لām به شیوهیه کی حقه و به
حه کیمانه و ههر گیزیش بی و یژدان مهبن له گهل خه لک دا، به لām
به راستی ئینسان به بی رووخی فیداکاری و به بی له بهر چاو گرتی
ئه وه که تۆ دهبی باج به دی له سه ر دینداری به بی ئه وه مسوئمانه تیمان
بۆ ناگرئ و ناتوانین بکه وینه شوین پیغه مبهه (عليه الصلاة والسلام)
به تایبه تهی وهك ئه هلی عیلم، چونکه پیغه مبهه ران (عليهم الصلاة
والسلام) له هه موو مسوئمانان زیاترو له پیش هه موویانه وه تووشی
ناره حه تی و ئازار بوون و له دواي ئه وانیش زانیان وه کو پیغه مبهه
(عليه الصلاة والسلام) ده فهرموو: ((أشدّ الناس بلاءً الأنبياء ثمَّ

الأمثل فالأمثل...) (۱)، واته: كهسانيك كه له هه موو كهس ز پياتر تووشى به لاو گرفتاريى بوون پيغه مبه رانن (عليهم الصلاة والسلام)، پاشان ئه وانى ليسان نيزيكن پي به پي... بويه ئه و كه سهى كه پي وايه ده بي ئه و نه ده ت حيكمه ت هه بي كه تووشى هه چ به لاو گرفتاري نه بي! له راستيدا ئه و هه م له ماناي حيكمه تيش حالى نه بووه و هه م له واتاي دينداريش حالى نه بووه! چونكه به ته ئكيد ئيمه له سه ر دينداري كردن و په يره ويى كردن له پيغه مبه ر (عليه الصلاة والسلام) تووشى ناره حه تىي دي ن بويه ده بي هه ر له سه ره تاوه عه زماني له سه ر جه زم بكه ين و خو ماني بو ئاماده بكه ين.

دياره ئه گه ر به راستييش بمانه وي له ريزى ئه و ئيمانداره چاكانه دا بژمي ردي ن كه خواى به رزو بي هاوتا له وه سفياندا فه رمويه تي: ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ﴾ (التوبة- ۱۱)، واته: بيگومان خوا گيان و ساماني له بروداران كړي وه كه به ده شتيان بداتي.

كه واته نابي خو مان به خاوه ني گيان ومالي خو مان بزانين له به رانه ر ديني خوا دا. ياني له هه ركات و جيگايه كدا دي خي خوا پيوستى پي بوو ده بي گياني خو ماني له پيناودا به خت بكه ين و ماله كه شماني له سه ر دانيين .

(1) رواه أحمد و البخاري والترمذي والذسائي وابن ماجه عن سعد بن أبي وقاص.
(فيض القدير) ج 1/ ص 662، رقم 1054، و رمز السيوطي لصحته.

بەلێ دواى ئەوە ئنجـا دەبینە ئەو ئیماندارەى کە خواى زاناو شارەزا (عزوجل) مەدحى کردوویـن و مووژدەو بەلێنى بەهەشتى پێداوین.

دوا وتەم

برا فەقێ یە کام!

من دەزام ئیستا لە کورد ستاندا فەقێ و قوتابییانی زانە ستی
شەرعیی زۆر بینازن، وە قوتابخانە شەرعییەکانیشمان ئەک هەر زۆر
بینازبوون، بەلکو زەخت و فشاری زۆریان کەوتۆتە سەر!! وە ئەو دایک و
بابانەى کە پۆلەکانیان دەنێرنە بەر خویندن و دەیانکەن بە قوتابی
زانستی شەرعیی ئەگەر ئیماندارى باش نەبن ئەو کارە نا کەن،
چونکە ئیستا کاریکی وا کراوە کە دنیا بە تێ کرا بەرەو ماددى
گەرایى و بەرژەوهەندى ماددى دەروا، ئە وڵا تى ئیمە شدا خەلکی
عەلمانی زۆر کورت بینانە لە گەڵ ئەو مەسەلە یەدا مامەلە دەکەن و
نازانن کە سەرەنجام هەركات خوانە کردە کۆمەلگا دینی تیدا نەما،

په وشتو ته خلاقیش نامینى و وهك له شىكى بى روح كه ندهل و
بوكه ن ده بى!

جا له بهرانبهر تهو زهخت و ف شاراندها تیه ده بى خوراگرو
نه له خشار بین و تهو هه موو موژده خوشانهى كه له لایه ن خواوه
دراون به ته هلى عیلم، قهره بوى هه موو تهو ناره حه تیانه مان بو
بكاته وه، دیاره تنه ها تیوهى (فهقى) و (قوتابى) یش نین كه تاوا
له ژیر فشارو له ناره حه تی دان، به لكو تهو ژمى ئیسلامی به گشتی
تهو حالیه تی و هه موومان لهو ئیش و ژان و موعاناته دا به شدارین،
به لام ههركه سه به جوړيك!

تنجا ده بى دلنیاش بین كه رۆژگار به زور شیوه ده گۆرئ و هه
خوا (جل شانه) نه گۆره و ناگۆرئ. ته گه رنا هیچ كهس له تایىكدا
نامینیتته وه، خوشى و ناخوشى و تنه گانه و فدرحانى وهك شه و رۆژ
به دواى یهك دا دین و ده چن و جیگور كه ده كهن!

تنجا ده بى نیمه ی مسولمان خوشه ویستی خواو پیغه مبه ر (علیه
الصلاة والسلام) و ئیسلام تهو نده له دلماندا به هیژ بى كه هه موو
تهو ناره حه تی و تالاییه مان له بیر به ریتته وه - انشاء الله - وه ده بى
تیمان و بیروباوه رمان تهو نده به هیژ بى كه بتوانین به سه ر هه موو تهو
كو سپ و ته گه رانده دا زالبین تاكو سه ره نجام ده گه ینه تهو ههواره ی كه
خواى پهروه ردگار بوى دیارى كردوین - كه یان تهو تا شه ریه تی خوا
له ژیا نماندا به رپا بکه ین، یان به سه ره رزی له ژیر ئالای (لا اله الا
الله محمد رسول الله) دا تهو ژیا نه پ یینج و دوو رۆژه ی دونیا مان

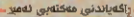
كۆتايي پي يئنين. خوي داد گهرو به بهزه يي بيه رهنجامي هه موو
لايه كمان خير بكات.

وصلی الله على محمد وعلى اله أجمعين والحمد لله رب العالمين.

نيوهروك

لاپه ره	بابهت
7	پيشكهش بي .
8	پيشه كي .
11	روونكر دنده يهك .
14	دهقي وتاره كه .
16	تهوهري يه كه م: گرنگي و بايه خي زانياري شهرعي .
21	تهوهري دووهم: پلهو پايه ي بهرزي داواكه راني زانياري شهرعي
34	تهوهري سي يه م: كه سايه تبي قوتابي زانياري شهرعي دهبي چون بي؟!
34	يه كه م: ئيمان و عه قيده ي راست و پاك .

36	دووهم: نیازو مه بهستی پاك و بهرز .
38	سی یه م: خوا په رستی تیرو ته واو .
40	چواره م: خو ته زکیه کردن .
41	پینجهم: ره وشتی بهرزو جوان
42	شه شهم: کاتی خو به فیرو نه دان .
43	حه و ته م: به رده وام بوون له سهر فیرو بوون و به که م قد ه ناعده ت نه کردن .
44	هه شته م: گه پان به دوا ی ماموستای زانو توانادا .
44	نویه م: دامه زراوی و نه له خشاویی .
45	دهیه م: له گه ل ته وژمی ئیسلامییدا بوون .
47	ته وهری چواره م: ئهرکی سهرشانی قوتابی زانیاری شهرعی به رانه به به خه لک و کومه لگا .
47	یه که م: بلاو کردنه وهی زانیاری شهرعی .
48	دووه م: تیکه لی کردن له گه ل خه لک و ده ورو به ر .
49	سی یه م: پاکسازیی و پاکسازی .
50	چواره م: بووژاندنه وهی به ها به رزه کانی ئیسلام .
51	پینجهم: گیانی خو به خت کردن و فیداکاریی .
53	دواو ته م .
55	نیوه رۆك .

ئەم ناملىكەيە

لەم ناملىكەيەدا لەچوار تەوهرەداو لەبەررۆشنایى
قورئان و سوننەتدا باسى : گرتكى و بايەخى زانىارى
شەرىعى و ، پلەو بايەى بەرزى ئەهلى عىلم و ،
كەسايەتى فەقى و قوتاييىانى زانىارى شەرىعى و ،
ئەركى سەرشانىيان بەرانبەر بە خەلك و كۆمەلگايان
كراو .

هيوادارىشم بەم ناملىكەيە سودىكم بە فەقى و
قوتاييىانى بىنازى زانىارى شەرىعى كوردستان
كەياندى و ، دەستبارىكى خىرم بۆ گرتبن لەو ئەركە
قورس و پىرۆزى سەر شانياندا .

MediaAmeerOffice

AliBapirw / عمل باپير

archive.org/details/@alibapir

www.alibapir.net

شەل باپير AliBapir

AliBapir

عمل باپير AliBapir

www.alibapir.net

راڭكەياندى مەكتەبى لەمىر

نوسىنگەى تەفسىر

بۇ يانۇر دىنەو و راڭكەياندى

www.al-tafseer.com

E-mail : tafseeroffice@yahoo.com

altafseer@hotmail.com

مەولتەر - شەقامى دادگا - زىر نىزىلى شەرىپ پالام

تە : 2221695 - 2230908 - 2518438

موبىل : 07701387291 - 07504605122